

NACISIS

תפקוד, Distress, וייצוג המחלה

העמותה לקידום סיעוד קרדיאלי וטיפול נמרץ בישראל

פרופ' פרידה דקייזר גנץ

גב' עפרה רענן

מר גנדי שפיר

תוספת תחום הסיעוד ל- ACSIS NACISIS

- עד כה ACSIS התרכז בתחום הרפואה בלבד מבלי להתייחס לנתונים הקשורים לסיעוד
- סיעוד הינו מקצוע המטפל בתגובות אנושיות לבריאות וחולי
- לאחר סקירת ספרות רחבה, נבחרו 3 משתנים סיעודיים הקשורים לחולי ACS

תפקוד

Distress

ייצוג/תפיסת המחלה (Illness Perception)

איסוף הנתונים של NACISIS

- א- איסוף הנתונים המקובל של ACSIS (באמצעות תיקים רפואיים)
- ב- גישת אחיות מתנדבות מהעמותה לקידום סיעוד קרדיאלי לכל מטופל באופן אישי
- ג- איסוף הנתונים לא התבצע בכל המרכזים ולא לכל המטופלים

- ACSIS : N= 1958
- NACISIS: N= 991
- Response rate= 50.6%

תפקוד

Karnofsky Performance Scale

- סיווג מטופלים לפי רמת התפקוד
- נחשב ל- gold standard למדידת תפקוד בקרב חולי סרטן
- משמש כתוצא למחקרי השוואה בין טיפולים וכמנבא הישרדות

מחקרים שהשתמשו ב KPS בקרב חולי ACS:

* KPS נמצא כמנבא לפיתוח אי ספיקת לב, in-hospital cardiac arrest, ותמותה תוך שנה ותוך ארבע שנים (Am Heart J; 1991: 121:1374-1381)

* נמצא קשר מובהק סטטיסטי בין KPS ל- NYHA חצי שנה לאחר MI

(Med Care; 1993: 31:950-955)

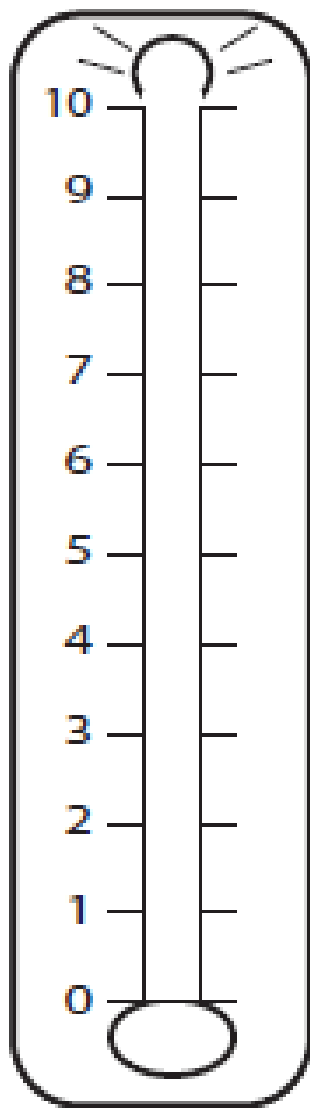
תפקוד נבדקי NACSYS לפי KPS: ממוצע=86.0; הציון=90.0

הגדרה	ציון	%
נורמלי, ללא תלונות, ללא סימני מחלה	100	33.8
יכולת לבצע פעילות נורמלית; קיימים סימנים או סימפטומים מינוריים למחלה	90	31.2
פעילות נורמלית עם מאמץ; קיימים מעט סימנים או סימפטומים של מחלה	80	15.2
מטפל בעצמו; לא מסוגל לבצע פעילות נורמלית או לעבוד עבודה אקטיבית	70	8.3
דורש עזרה לעיתים; אך מסוגל לטפל ברוב הצרכים האישיים	60	7.0
דורש עזרה משמעותית וטיפול רפואי לעיתים קרובות	50	2.8
נכה; דורש עזרה וטיפול מיוחדים	40	1.1
נכות קשה; זקוק לאשפוז אך אין חשש לחייו	30	0.4
חולה מאד; חייב להתאשפז; דרושה תמיכה רפואית אקטיבית	20	0.2
גוסס; תהליך המוות מתקדם במהירות	10	-
מת	0	-

בדיקת Distress במטופלי NACSIS Distress Thermometer

- Distress: מושג רב ממדי המתאר חוויה פיזית, רגשית וחברתית לא נעימה
- הכלי נבנה עבור חולי סרטן הפרוסטטה (Cancer; 1998: 82:1904-1908)
- היום הוא נחשב לכלי המומלץ ביותר לסקירת מצבם הנפשי והחברתי של חולי הסרטן
- מאושר ומומלץ על ידי ה- National Comprehensive Cancer Network
- לא נמצא שימוש בחולים קרדיאליים

Distress Thermometer

ממצאי נבדקי ה- NAC SIS

נא לסמן את המספר
(0-10) המתאים ביותר לרמת
הלחץ, המצוקה או הדחק
שחווית בשבוע שעבר,
כולל היום

ממוצע: 4.6; ס.ת. 3.5; חציון: 5.0

בעיות פרקטיות ובעיות משפחה

כן		לא		בעיות פרקטיות
%	n	%	n	
6.8	64	93.2	882	שמירת הילדים
6.5	62	93.5	885	דיוור
12.7	120	87.3	822	ביטוח בריאות/בעיה פיננסי
20.7	196	79.3	749	עבודה/לימודים
בעיות משפחה				
11.2	106	88.8	844	התמודדות עם הילדים
9.8	93	90.2	856	התמודדות עם בן/בת זוג
19.7	186	80.3	760	בעיות בריאות במשפחה

בעיות רגשיות ונפשיות

כן		לא		בעיות רגשיות
%	n	%	n	
14.7	139	85.3	809	דיכאון
24.5	233	75.5	717	פחדים
32.2	307	67.8	646	עצבנות
25.2	238	74.8	706	עצבות
52.5	506	47.5	457	דאגה
13.3	126	86.7	819	חוסר עניין בפעילויות הרגילות
1.9	18	98.1	922	משבר רוחני או דתי

בעיות פיזיות

כן		לא		
%	n	%	n	
43.0	415	57.0	549	נשימה
61.8	598	38.2	370	עייפות
7.8	74	92.2	874	נפיחות
22.3	212	77.7	740	צרבת
8.3	79	91.7	870	קלקול קיבה
15.6	149	84.4	805	בחילות
54.9	532	45.1	437	כאב

בעיות פיזיות

כן		לא		
%	n	%	n	
8.3	78	91.7	864	מיניות
36.5	349	63.5	606	הפרעות שינה
2.6	25	97.4	919	שימוש בסמים
1.9	18	98.1	925	שימוש יתר באלכוהול
56.2	545	43.8	424	לחץ בחזה
54.7	527	45.3	437	אי נוחות

ייצוג/תפיסת המחלה

Illness Representation

• מודל של Leventhal וחבריו משנת 1980-Self-Regulation Model of Illness
(Med Psych; 1980: 2:7-30)

• לפי המודל, במצב של חולי, בני אדם מפעילים את ה"שכל הישר" שלהם ומייצרים ייצוגים/תפיסות רגשיות וקוגניטיביות על המחלה

• ייצוגים אלה קשורים לגורמים רבים הכוללים סימפטומים פיסיים, תכונות דמוגרפיות, אופי ועוד

• ייצוגים אלה משפיעים על הציפיות של החולה מהמחלה ועל ההתמודדות שלו איתה

5 מרכיבי ייצוג המחלה

1. זהות (identity) : סימפטומים הקשורים למחלה
2. גורמים (causes) : המצבים אשר גרמו למחלה
3. השלכות (consequences) : תוצאים הקשורים למחלה
4. ציר הזמן (time line) : משך המחלה
5. ריפוי/שליטה (cure/control) : עד כמה ניתן לשלוט או להרפא מהמחלה

מחקרים אשר בדקו ייצוג המחלה וחולי ACS

• השאלון נמצא מהימן ותקף לחולי ACS (Med Psych; 1980:2:7-30)

• נמצא שככל שרמת ייצוג המחלה עולה (יותר לשלילה) בנקודה אחת, הסיכוי לפתח סיבוך עולה ב 5.1% (Am J Crit Care; 2004: 13: 136-145)

• המרכיב של זהות נמצא קשור ברמה מובהקת סטטיסטית לזמן הגעה לטיפול לאירוע לבבי (Heart & Lung; 2007: 36: 235-243)

ייצוג המחלה

פריט	ממוצע	ס.ת.	חציון
עד כמה יש למחלתך השפעה על חיירך? טווח: משפיעה מאד על חיי (10) - לא משפיעה בכלל (1)	6.0	2.9	6.0
כמה זמן לדעתך תימשך מחלתך? טווח: לתמיד (10) - זמן קצר (1)	5.7	3.1	5.0
באיזו מידה את/ה מרגיש/ה שיש לך שליטה על מחלתך? טווח: שליטה רבה מאד (10) - אין שליטה בכלל (0)	5.5	2.9	5.0
עד כמה את/ה חושב/ת שהטיפול שלך (תרופות וכד') יכול לעזור למצב המחלה שלך? טווח: יעזור מאד (10) - לא יעזור בכלל (0)	7.7	2.3	8.0

ייצוג המחלה

חציון	ס.ת.	ממוצע	
5.0	2.7	4.8	באיזו מידה את/חש/ה סימפטומים הנגרמים על-ידי המחלה שלך? טווח: סימפטומים רבים וחמורים (10) - אין סימפטומים בכלל (0)
6.0	3.0	6.1	באיזו מידה את/ה מודאג/ת ממחלתך? טווח: מודאג מאד (10) – בכלל לא מודאג (0)
8.0	2.6	7.5	באיזו מידה את/ה מרגיש/ה שאת/ה מבינ/ה את המחלה שלך? טווח: מבין בצורה ברורה ביותר (10) - לא מבין בכלל (10)
5.0	2.9	5.0	באיזו מידה מחלתך משפיעה עליך מבחינה רגשית? לדוגמה, עד כמה היא גורמת לך לכעוס, לפחד, להיות מדוכא/ת או מצוברח/ת? טווח: השפעות רגשיות חזקות מאד (10) – אין כל השפעות רגשיות (0)

דיון

• רק סטטיסטיקה תיאורית. עוד לא נבדקו קשרים בין המשתנים

• תפקוד הנבדקים נמצא ברמה גבוהה

• Distress בקרב הנבדקים נמצא ברמה בינונית

• דירוג מרכיבי Distress (מהשכיחות הנמוכה ביותר ומעלה)

• משבר רוחני/דתי

• בעיות פרקטיות: עבודה או לימודים, בריאות בן משפחה

• בעיות רגשיות: פחדים, עצבות, דאגה

• בעיות פיזיות: לחץ בחזה, אי נוחות, כאב, חוסר שינה, עייפות, קושי נשימתי ,

בחילות, צרבת

ייצוג המחלה

1. זהות: סימפטומים הקשורים למחלה	רמה בינונית
2. גורמים: המצבים אשר גרמו למחלה	רמה בינונית/גבוהה
3. השלכות : תוצאים הקשורים למחלה	רמה בינונית
4. ציר הזמן: משך המחלה	רמה בינונית
5. ריפוי/שליטה:	שליטה עצמית: בינונית שליטה מקצועית: גבוהה

מגבלות המחקר ותכניות לעתיד

מגבלות:

- הכשרת אוספי הנתונים בתחילת המחקר לקוויה
- אי הבנה של מטרת/כוונת השאלות בין אוספי השאלונים והמטופלים

תכניות לעתיד:

- שיפור שיטת איסוף הנתונים והסברת הכלים מראש
- הגדלת מספר הנבדקים יחסית לנבדקי ה- ACSIS
- בדיקת הקשרים עם ממצאים רפואיים
- בדיקת מודלים לניבוי ייצוגי המחלה ורמת distress